

09.11.2018

Liikenne- ja viestintäministeriölle

LAUSUNTO LVM:n LUONNOKSESTA 12.10.2018 YKSITYISTIEASETUKSEKSI

Saaristoasiain neuvottelukunta lausuu kunnioittavasti LVM:n yksityistieasetusluonnoksesta 12.10.2018 seuraavaa:

Saaristolain (494/81) 2 ja 5 §:n mukaan valtion on huolehdittava siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään liikennepalvelut.

Valtakunnallisen saaristo-ohjelman 2017-2019 mukaan ”yksityistielossien toiminnan pyörittäminen siirretään kokonaan valtion rahoitettavaksi nostamalla yksityistielossien nykyiset avustukset 80 %:sta 100 %:iin hyväksyttävistä kustannuksista.” Esityksen toteutuminen saattaisi eri liikennemuotojen piirissä olevat saaristolaiset perustuslain edellyttämään yhdenvertaiseen asemaan saaristoliikennemaksujen suhteen. Mikäli tässä vaiheessa ei ole mahdollista suuriin muutoksiin, niin toivotaan mahdollisimman korkeaa avustusosuutta.

Tiekunnat arvioivat, että valtionyhtiö Suomen Lauttaliikenne Oy:n 1.1.2019 toteuttamien lossien vuosivuokrien korotukset vuoden 2019 alusta kaksinkertaistavat lossien vuokraamisesta tiekunnille aiheutuvat kustannukset. Tämä vaarantaa lossien toimintaedellytykset ja saattaa asukkaat ja elinkeinonharjoittajat entistä epätasavertaiseen asemaan maksuttomia maantielautoja ja yhteysaluksia käyttävien kanssa.

Tiekunnat joutuvat lisäksi jatkossa lossikohtaisesti huolehtimaan lossien vuokrasopimuksen uusien ehtojen mukaan monista kunnostus- ja huoltotoimenpiteistä, joista Suomen Lauttaliikenne Oy on tähän saakka vastannut. Niin ikään tiekunnat vastaavat jatkossa vesiliikenteen turvallisuusmääräysten muutosten aiheuttamista laitehankinnoista, ei lossien omistaja Suomen Lauttaliikenne Oy, kuten tähän asti.

Uudella paikallisella menettelyllä tiekunnat joutuvat muodostamaan huolto- ja kunnossapitojärjestelmät, joihin niillä ei ole olemassa tarvittavaa asiantuntemusta ja laitteistoa. Kustannusten ennakoimattomuus tulee olemaan tiekuntien ongelma.

Valtion avustukseen oikeuttamattomat, mutta lossien ylläpidon kannalta välttämättömät hallinto- ja vastaavat kulut ovat noin viisi prosenttia lossien kuluista. Nämä kulut kasvavat vääjäämättä tiekuntien toiminnallisten, taloudellisten ja juridisten vastuiden kasvaessa.

Yksityistielaisissa aiemmin ollut määräys lauttapaikan avustuksen 80 %:n enimmäismäärästä poistettiin valitettavasti perusteetta. Asia esitetään kuitenkin nyt sisällytettäväksi saman sisältöisenä asetusluonnokseen, mikä on periaatteessa hyvä asia.

Saaristoasiain neuvottelukunnan ja yksityistielossikuntien mielestä 80 %:n enimmäismäärä on kuitenkin ollut ja on nyt uudessa tilanteessa entistä enemmän riittämätön uusien vuokrasopimusten aiheuttamien välittömien ja välillisten lisäkustannusten vuoksi. Asetuksen sanamuoto antaa myös mahdollisuuden kuinka pieneen prosenttiin tahansa, joten sitä ei voida pitää saaristolain mukaisena säädöksenä.

Yksityistielosseja on 21. Ne ovat kustannustehokas liikenteen osa, jota muusta liikenteestä poiketen yksityiset tiekunnat osin rahoittavat ja hallinnoivat vapaaehtoistyönä.

Myös losseja operoivien yksityistiekuntien kattava valtakunnallinen kokous vuonna 2018 Mikkelissä esitti yksityistielossien rahoituksen saatamista saman periaatteen mukaan tapahtuvaksi kuin saariston yhteysaluksia (14 reittiä), maantielautoja (41) ja yleensä mantereen liikenneväyliä rahoitetaan.

Edellä olevaan viitaten saaristoasiain neuvottelukunta esittää kohteliimmin, että

laadittavana olevan yksityistieasetusluonnoksen 5 §:n 2 momentissa siirretään yksityistielossien kustannukset yhdenvertaisesti mantereen liikenneväylien, yhteysalusliikenteen ja maantielautojen kanssa ja saaristolain tavoitteiden mukaisesti valtion vastattavaksi.

Saaristoasiain neuvottelukunta on valtioneuvoston asettama lakisääteinen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on edesauttaa saaristolain (494/81) tavoitteiden toteuttamista. Toiminta perustuu neuvottelukunnasta annettuun asetukseen (387/1987).

Saaristoasiain neuvottelukunta

Puheenjohtaja, kansanedustaja

Hanna Kosonen

Hanna Kosonen

Pääsihteeri, johtava asiantuntija

Elina Auri

Elina Auri

Tiedoksi:

Ylitarkastaja Kaisa Kuukasjärvi, LVM

Ylitarkastaja Eeva Ovaska, LVM

Neuvotteleva virkamies Esko Pyykkönen, VNK:n omistajaohjausyksikkö

Vastuualueen päällikkö Jukka Lehtinen, K-S:n ELY-Keskus

Erityisasiantuntija Jaakko Rahja, Suomen Tieyhdistys

Erityisavustaja Risto Lahti, MMM

Kansliapäällikkö Jaana-Husu-Kallio, MMM

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila, MMM

Yksikön päällikkö Taina Vesanto, MMM

Saaristoasiain neuvottelukunta

SANKn yksityistietyöryhmä